

**Public Organization «European Alliance of Great Possibilities»
(Україна)
Scientific Consulting Community «Open Europe»
(Banská Bystrica, Словаччина)**

ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА: ЕКОНОМІКО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції

25 грудня 2019 року

Том 1: Право

Вінниця – 2019

УДК: 340

Збірник матеріалів учасників II міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Виклики глобалізованого суспільства: економіко-правовий аспект», яка відбулася 25 грудня 2019 року.

Виклики глобалізованого суспільства: економіко-правовий аспект: матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (25 грудня 2019 року). За ред. К.О. Калаченкової, Т.В. Михайліної. Вінниця, 2019. Том 1: Право. 43 с.

Випуск містить матеріали повідомлень, спрямованих до організаційного комітету II міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Виклики глобалізованого суспільства: економіко-правовий аспект». Предметом обговорення є виклики глобалізованого суспільства та проблеми удосконалення законодавства.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ у матеріалах виступів і повідомлень несуть автори.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

© Public Organization «European Alliance of Great Possibilities»
© Scientific Consulting Community «Open Europe»

ЗМІСТ

Алексєєв С.О., аспірант, Інститут законодавства Верховної Ради України	ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У ПРАВОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ	5
Гоцуляк Ю.В., к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права, Донецький національний університет імені Василя Стуса	ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОНТОЛОГІЇ У ДАВНЬОГРЕЦЬКИХ МІФОЛОГІЧНИХ ОБРАЗАХ	11
Заярний А.М., здобувач СО „Доктор філософії”, Донецький національний університет імені Василя Стуса	ПРАВОВА КОНВЕРГЕНЦІЯ: ПРОБЛЕМИ ПОНЯТТЄВОГО АПАРАТУ	15
Калаченкова К.О., к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права, Донецький національний університет імені Василя Стуса	ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ	18
Мельник В., аспірантка, Інститут законодавства Верховної Ради України	СТВОРЕННЯ СУЕЦЬКОГО ТА ПАНАМСЬКОГО КАНАЛІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНДИКАТОР РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА	22
Бєвзюк К.О., здобувач вищої освіти, Донецький національний університет імені Василя Стуса	ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРАВІ	25
Міхайліна Т.В., д.ю.н., доцент, професор кафедри теорії та історії		

держави і права та
адміністративного права,
Донецький національний
університет імені Василя
Стуса

Міхайліна Т.В., д.ю.н., доцент, професор кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права, Донецький національний університет імені Василя Стуса	СПІВВІДНОШЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА У КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ІНТЕГРАТИВНОЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ	29
Суходоля М.В., здобувач СО „Доктор філософії”, Донецький національний університет імені Василя Стуса	ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ЯК ПЕРШООСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ	33
Титова О.В., доцент, к.ю.н., доцент кафедри господарського права, Донецький національний університет імені Василя Стуса	ПРО ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВА ДОВІРЧОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК СПОСОБУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	36

Титова О.В.,

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права,
Донецький національний університет імені Василя Стуса*

ПРО ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВА ДОВІРЧОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК СПОСОБУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

З моменту впровадження у вітчизняне правове поле права довірчої власності, щодо неї не вщухають чисельні дискусії. Правова природа довірчої власності в контексті її застосування у країнах романо-германської правової системи і, у тому числі, в Україні, породжує спори дослідників про те, якими є довірчі відносини: зобов'язальними чи речовими, чи зобов'язальними з речовим елементом [1, с. 62]. Не мають визначеності і багато аспектів правового режиму довірчої власності.

Проблемам довірчого управління та довірчої власності були присвячені праці таких вчених, як А.А. Гончарук, Р.А. Майданик, К.Г. Некіт, С.А. Сліпченко, А.О. Рябчинська та інші. Однак, наявність низки дискусійних питань та розширення сфери використання права довірчої власності шляхом її впровадження як способу забезпечення виконання зобов'язань потребують проведення подальших досліджень з цієї тематики.

Перше легальне визначення поняття довірчої власності (на іпотечні активи) було закріплено у першій редакції Закону України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» від 19.06.2003 р., № 979-IV, де у ч. 1 ст. 26 (нині виключена) довірчою власністю визнавалася особлива форма договірних майнових відносин, яка регулює розпорядження платежами за іпотечними активами, переданими установником у володіння, користування і розпорядження управителю [2].

С.А. Сліпченко у монографії, присвяченій праву довірчої власності, пропонувала розглядати цей інститут як один з видів обмежених речових прав [3].

З прийняттям Цивільного кодексу України право довірчої власності було визнано особливим видом права власності, яке виникає внаслідок закону або договору (ст. 316), тобто достатньо чітко визначено відхід від зобов'язального підходу до визначення сутності права довірчої власності як речового інституту. На сьогодні більшість науковців дотримується саме такого підходу.

Так, К.Г. Некіт під правом довірчої власності пропонує розуміти право власності на передане в довірчу власність майно, обмежене умовами трасту чи законом та необхідністю діяти відповідно до визначеної установником трасту мети. Тобто специфіка права довірчої власності полягає в тому, що воно обмежується не лише законом, але також і установником довірчої власності [4, с. 824].

А.А. Гончарук визначає право довірчої власності як належне довірчому власнику право власності на визначене майно, обтяжене обов'язком його здійснення з метою і з обмеженнями, встановленими договором управління майном чи законом [5, с. 100]. За своєю природою довірча власність є належним довірчому власникові дуалістичним титулом визначеного метою речового права на довірчий майновий фонд, обтяженого зобов'язанням його здійснення виключно або переважно в чужому інтересі [6, с. 176].

Такий підхід підтверджується і положеннями Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Так, визначаючи структуру Державного реєстру прав, законодавець вказує, що друга частина розділу Державного реєстру прав містить відомості про право власності (довірчої власності) а третя частина – відомості про інші речові права [7].

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні» від

20.09.2019 р., № 132-ІХ у Цивільний кодекс впроваджено поняття «право довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань» [8].

Ґрунтуючись на наданому у ч.2 ст. 597-1 Цивільного кодексу України [9] понятті права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань, окремі фахівці почали вести мову про віднесення її до обмежених речових прав і одночасно кажуть про неї як різновид права власності на майно, проте з обмеженнями щодо права користування та розпорядження [10].

Таким чином, на сьогодні відсутня єдність серед правників щодо правової природи права довірчої власності, а діюче законодавство не дозволяє зробити остаточний висновок з цього питання, хоча останнє значним чином пов'язане з тим, що правова система, де зародилася довірча власність, не передбачає поділу на речове та зобов'язальне право та має відмінності від континентальної правової системи.

Одночасно, це не може виправдовувати наявність невідповідностей та протиріч у регулюванні права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань. Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язань визначається як різновид права власності на майно, за яким кредитор, який отримав майно у довірчу власність (довірчий власник), не має права самостійно відчужувати таке майно, крім як для звернення стягнення на нього, а також викупу його для суспільних потреб у порядку, встановленому законом (ч. 2 ст. 597-1 ЦК). У цьому визначенні використане словосполучення «різновид права власності». Але чіткого визначення сутності поняття «різновид права власності» діюче законодавство та доктринальні дослідження не містять. Тому не зрозумілим є: чи є поняття «різновид права власності» ідентичним поняттю «особливий вид права власності», яке використовується у ч. 2 ст. 316 ЦК.

Поняття права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань у ст. 316 ЦК прирівнюється до поняття «довірча власність». Між тим, на підставі аналізу положень ЦК України правники зазначають, що поняття «власність» (характеризується як відносини) і «право власності»

(характеризується як право) мають зовсім різну природу і будь-яким чином прирівнювати їх абсолютно неприпустимо [11].

Мають суттєві вади і положення ЦК України щодо реалізації права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язання за кредитним договором. Наприклад, не визначено, чи має бути об'єкт довірчої власності відокремлений від іншого майна довірчого власника (як це закріплено, наприклад, щодо предмету договору управління майном у ст. 1030 ЦК України). Відсутні належні гарантії щодо запобігання зловживань з боку довірчого власника.

Таким чином, можна зробити висновок що положення ЦК України щодо права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язання за кредитним договором потребують уточнення як стосовно понять, які використовуються, так і стосовно порядку реалізації права довірчої власності. Так, необхідно більш детально унормувати права та обов'язки довірчого власника, встановити відповідальність довірчого власника за порушення умов договору про встановлення довірчої власності.

Список використаних джерел:

1. Журбелюк Г.В. Проблема трансформації інституту права власності в умовах України до ринку: історико-правові аспекти. *Наукові записки НаУКМА: Юридичні науки*. 2006. Т. 53. С. 59-65.
2. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати: Закон України від 19.06.2003 р., № 979-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 1. Ст. 1.
3. Слипченко С.А. *Право доверительной собственности*. Харьков: Консум, 2000. 176 с.
4. Некіт К.Г. Поняття довірчої власності (трасту) у законодавстві європейських країн та модельних правилах європейського приватного права *Молодий вчений*. 2015. № 2 (17). С. 822-825.

5. Гончарук А.А. Право довірчої власності. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 2. С. 97-101.

6. Гончарук А.А. Право довірчої власності у цивільному законодавстві України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2012. Випуск 20. Частина II. Том 1. С. 174-177.

7. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р., № 1952-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 553.

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні: Закон України від 20.09.2019 р., № 132-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 46. Ст. 299.

9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р., № 435-IV *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.

10. Колос Ю., Деркач Д. Довірча власність: чи є у неї майбутнє в Україні? URL: <https://vkr.ua/publication/dovircha-vlasnist-chi-ie-u-neyi-maybutnie-v-ukrayini>.

11. Бондаренко Т. Доверительная собственность в ГК. *Юридическая практика*. 2009. № 18 (593). URL: https://pravo.ua/articles_category/vypusk-18-593.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Міхайліна Т. В.

заступник Голови Правління Public Organization «European Alliance of Great Possibilities», докт. юрид. наук, доцент

Калаченкова К. О.

член Public Organization «European Alliance of Great Possibilities»,
канд. юрид. наук, доцент

Коваль І. Ф.

доктор юрид. наук, професор

Злобін І. В.

директор Scientific Consulting Community «Open Europe»

Виклики глобалізованого суспільства: економіко-правовий аспект: матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (25 грудня 2019 року). За ред. К.О. Калаченкової, Т.В. Міхайліної. Вінниця, 2019. Том 1: Право. 43 с.

© Public Organization «European Alliance of Great Possibilities»
© Scientific Consulting Community «Open Europe»